

722.21

Magyar Hírlap

Halványvörös sírkő

244 Városligeti titkok nyomában

Megbolygatott hangyabolyhoz hasonló — remélhetőleg átmeneti időre — a Városliget. Óriási munkagépek dübörögnek, fúrják a föld gyomrát, hogy a „kis földalatti” útját meghosszabbítsák; daruóriások játszi könnyedséggel emelik le a magasból a „kozmetikázásra” szoruló milenniumi szoborcsoportot, Európa legreprezentatívabb neobarokk alkotását.

A liget korszakos változásának idején érdemes kissé figyelmesebben belelapozni kultúrtörténetünk gazdag „képeskönyvébe”, amelyből az idők során — a városfejlesztés követelményeinek eleget téve — olyan „lapokat” is kitépünk, amelyeket többé már nem lehet visszailleszteni.

Még a kultúrtörténészek közül is kevesen tudják, hogy ez a csodálatos park, amely valaha Pest város határát jelentette, egykor a *rákosi homoktenger szerves tartozéka volt*; lápos, mocsaras vidék, szegénylegények búvóhelye. A tatárjáráskor még „*Ökördülőnek*” nevezték, Mátyás idejében „*Új-Bécsnek*”, I. Lipót korában „*Szent László földjének*”, míg József nádor *Városerdőnek* hívta. Egy időben Mátyás vadász kertje is volt, majd Dózsa vezéri szállása, a XIII. században pedig „parlament”, mert Szent György napjára mindig itt hívták össze az országgyűlést.

Ezt az ősvadont *Nebbien Henrik*, a francia származású kertész varázsolta kultúrparkká, amiért a nádortól busás jutalmat kapott. A liget azonban nemcsak kertészeti példás alkotás, de *titkokat* rejtegető terület is. Az öreg, árnyas fák szomszédságában, a tűző napfényben gubbaszt egy *halványvörös sírkő*, amelyre csak ennyi van vésvé: „Fuit” — magyarul: „volt”. A fejfa hátán azonban ott a titok nyitja. A most is gondosan ápolt hantok alatt immár több mint másfélszáz éve *dr. Horváth Jakab* piheni földi fáradalma. Az egykori fiskális a Martinovits-pőr számos vádlottjának fejét mentette meg a hóhérpallóstól, és többek között Kazinczy is neki köszönhette életét.

A sírral szemben, a liget túlsó peremén pedig még ott áll a villa, amelynek egyik szobájában a hírhedt Tisza István életének végére 1918. október 31-én este pont került. De ezzel még mindig nem merült ki a liget „történelmi tarsolya”. A nemrégiben a Közlekedési Múzeum szomszédságában létesített *nyári-téli presszó műzeumi értéket képviselő darabokból áll*. Maga a presszó egy kiérdemesült vasúti gyorsvonati étkezőkocsi, mely állítólag tanúja volt a biatorbágyi rémtettnek, a mellette „horgonyzó” tömzsi mozdony pedig a múlt század közepén megnyitott *vác—budapesti vonal első lokomotívja* volt.

E. H.